

Planovi spremnosti i odgovora na javnozdravstvene pretnje u kriznim i vanrednim situacijama

03.10.2025

(IPA

projekat â€žEU za zdravstveni sistem Srbijeâ€œ) PodrÅ¡ka u izradi Planova spremnosti i odgovora na specifiÄne javnozdravstvene pretnje sprovodi se u gotovo 100 opÅ¡tina u Republici Srbiji u cilju jaÄanja kapaciteta i resursa jedinica lokalne samouprave i zdravstvenih ustanova na nivou opÅ¡tina za brzo i efikasno delovanje u kriznim i vanrednim situacijama. Izrada Planova predstavlja znaÄajan korak ka unapreÄenju zdravstvene bezbednosti graÄana i izgradnji sistematskog upravljanja rizicima po zdravlje u lokalnim sredinama. Ovaj projekat sprovodi se kao deo Å¡ireg projekta â€žEU za zdravstveni sistem Srbijeâ€œ, koji realizuje Ministarstvo zdravlja sa Svetskom zdravstvenom organizacijom (SZO) i Programom Ujedinjenih nacija za razvoj (UNDP).

Å

Klimatske promene, ekstremni

vremenski uslovi koji utiÄu na prisustvo zaraznih bolesti, Å geoloÅ¡ke i hidrometeoroloÅ¡ke pojave karakteristiÄne za razliÄite delove naÅ¡e zemlje, samo su neki od izazova koji dodatno poveÄavaju potrebu za Planovima spremnosti i odgovora na javnozdravstvene pretnje. Izrada Planova spremnosti i odgovora na javnozdravstvene pretnje predstavlja vaÅ¡an korak ka unapreÄenju zdravlja graÄana, kao i zaÅ¡tite Å¡ivota i ostvarenju principa â€žzdravlje za sveâ€œ. U izradi Planova uÄestvuju 24 instituta i zavoda za javno zdravlje, pod mentorstvom Instituta za javno zdravlje Srbije â€žDr Milan JovanoviÄ Batutâ€œ i u saradnji sa lokalnim samoupravama i Stalnom konferencijom gradova i opÅ¡tina.Å

Za planiranje, pripremu i odgovor na javnozdravstvene pretnje neophodan preduslov su analiza i profilisanje rizika. Iz tog razloga izradi Planova spremnosti i odgovora prethodila je procena javnozdravstvenih rizika upotrebom strateÅ¡kog alata SZO â€“ STAR (Startegic Tools for Assessing Risks) u 144 jedinice lokalne samouprave i 17 gradskih opÅ¡tina Grada Beograda. U oblasti javnog zdravlja procenom je utvrÄeno 48 vrsta dominantnih rizika u razliÄitim okruzima u Srbiji. Analiza rizika za koje se Planovi izraÄuju bazirala se na kriterijumima kao Å¡to su: posledice po zdravlje, sezonalnost, uÄestalost, ranjivost populacije i prisustvo vulnerabilnih kategorija stanovniÅ¡tva na ugroÅ¡enom podruÄju, ozbiljnost posledica, kao i kapaciteti za pravovremeni odgovor.

Å

Planovi spremnosti i odgovora

na javnozdravstvene pretnje u kriznim i vanrednim situacijama predviÄaju stalnu koordinaciju i saradnju mreÅ¡e instituta i zavoda za javno zdravlje i jedinica lokalne samouprave, kao i afirmaciju uloge lokalnih Saveta za zdravlje u sistemu odgovora. U cilju testiranja funkcionalnosti Planova, nakon njihove finalizacije uslediÄte provera kroz simulacione veÅ¡be.Å

Å

Prema Zakonu o javnom zdravlju

lokalne samouprave u Srbiji imaju zakonsku obavezu da razvijaju programe javnog zdravlja i akcione planove, a Planovi spremnosti i odgovora na javnozdravstvene pretnje biÄte njihov sastavni deo, usklaÄen sa postojeÄim Planovima zaÅ¡tite i spasavanja na lokalnom nivou.

